

Osobní vzpomínka na II. americký letecký nálet na Brno (20. 11. 1944)

[Zdeněk Macháček]

Dovoluji si zaslat několik vlastních prožitků z náletů na Brno dne 20. 11. 1944. V té době jsem jako 15ti letý bydlel s rodiči v Židenicích na Staré osadě, která byla spolu s přilehlými ulicemi náletem nejvíce postižena, podobně jako Habermannova (nyní Bubeníčková) ulice. V kritické době toho dne jsem se nacházel v blízkosti "Lacinového mlýna" na Staré osadě, kde mě překvapil hukot a svist svržených bomb a následující ničivé výbuchy. Po odeznění prvního šoku jsem šel obhlédnout rozsah zničení a zúčastnil se záchranných prací. V místě stávající šroubárny dostal, mimo jiné, plný zásah chatrný sklepní kryt, kde bylo schováno 12 jejich zaměstnanců, což byl druhý největší "hromadný hrob" v Židenicích po betonovém krytu řezníka Šímy na Habermannově ulici, kde zahynulo asi 60 lidí. Devastace známých míst byla hrozivá a jakýkoliv jejich popis by nevystihl úplně skutečnost.

Vyskytli se i kuriózní situace, kdy jeden starší občan ze Staré osady zůstal stát, celý zaprášený prachem zdiva, ve "futrech" dveří u stěny komínu v 1. poschodí zcela zničeného domku, živ a zdrav jen ohluchlý.

Nebezpečnou skrytou hrozbou bylo značné množství nevybuchlých a časovaných bomb. Ty nepředvídaně explodovaly po dobu více jak jednoho týdne. I zde jsem zažil zvláštní příběhy. Ihned po náletu z jednoho domku vyběhl poděšený muž a volal, že má v posteli bombu. Ta prorazila střechu domku i postel a zůstala zabořena v podlaze. Druhý den vybuchla. Podobný případ se stal i našim sousedům. Bomba byla včas odstraněna.

V některých místech v okolí Staré osady byl již z dřívějšíka znám bažinatý terén. Tam zapadlé nevybuchlé bomby vykopávala skupina trestanců z věznice na Cejlu. Na nebezpečnou práci jim byl na povzbuzení povolen alkohol. Podle toho vypadala i jejich zodpovědnost. Při kopání se některé bomby neustále propadaly do bahnitého podloží. Tak se stalo, že je tito "pracovníci" ponechali a zasypali. Je pravděpodobné, že jsou tam doposud.

Celý úsek náletu, který přešel přes Starou osadu, byl po technické stránce poplatný době, kdy neexistovaly ještě dokonalé zaměřovací systémy. Přispělo k tomu i nepříznivé počasí, bez viditelnosti cíle a tím i několika vteřinový skluz odhozu bomb, které měli dopadnout na Zbrojovku v Zábrdovicích.

Zdeněk Macháček

Brno 27. srpna 2014.